

Mas la Tatgera

Talamanca

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Mas La Tatgera, carretera BV1221 Terrassa-Navarcles km 29, 08279 Talamanca
Emplaçament	Km 29 de la carretera BV1221 Terrassa-Navarcles, Talamanca
Coordenades:	
Latitud:	41.73663
Longitud:	1.93197
UTM Est (X):	411184
UTM Nord (Y):	4621086

Classificació

Número de fitxa	08277-44
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani
Segle	XII-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 004A00004
Autoria de la fitxa	Quim Serdà Manau
Data de registre de la fitxa:	dt., 25/09/2007 - 02:00

Descripció

Gran pairalia orientada a ponent, mirant a l'antic camí de Talamanca a Navarcles. Avui hi accedim per el seu costat septentrional, doncs amb la construcció de la carretera a principis del segle XX -que passa a tocar

de la casa-, s'obren nous accessos per aquest costat. El cos principal, que s'assenta damunt la roca, és de planta rectangular. Presenta planta baixa, pis i golfes amb coberta a dues aigües, tot i que al construir-se la casa en un marge amb fort desnivell, sembla que al punt més alt hi ha fins a set nivells, cosa que no hem pogut contrastar doncs no s'han pogut visitar els interiors del mas. La casa respon a la composició clàssica de murs de pedruscall parcialment arrebossats, i emmarcament de les obertures (brancals, llindes i escopidors) mitjançant peces tallades de pedra o maó ceràmic. A la llinda d'una finestra situada al costat de l'actual porta d'entrada, hi ha gravada la data de 1100, que segurament és la més antiga. N'hi ha d'altres del XVII i XVIII, testimoni junt amb els cossos adossats, de les nombroses modificacions i ampliacions que ha sofert la casa amb els anys. Al segle XVIII el conreu de la vinya té un creixement molt important. Aquesta abundància econòmica es plasma en la majoria de masos amb grans ampliacions arquitectòniques, adquirint en aquests moments l'aspecte i fisonomia actual. El cos principal respon arquitectònicament al segle XVII, si bé hi trobem elements més tardans, com els escopidors de les finestres, del XVIII, o els balcons, del XIX. Darrerament s'han reformat la coberta i les parets estructurals. Conserva un important celler, amb unes deu tines interiors i dues premses per a l'elaboració del vi. A més, el mas compta amb l'antic trull de l'oli i el forn de pa. Com a cossos annexes destaquem la torre de guaita del s.XVII. Ubicada a la façana oest, està encarada a l'antic camí que arribava de Navarxes. Té la planta rectangular i dos nivells, amb obertura en cadascun d'ells, i coberta de teula a quatre aigües. A més, trobem altres cossos, com la capella de la Concepció, varis coberts, i un porxo al costat de migdia que presenta dos grans arc de pedra. A l'obaga del mas s'hi localitza un forn d'obra del XVIII-XIX que subministraria les teules i els rajols a la casa, mentre que algunes persones grans recorden que als voltants d'aquesta hi havia forns de calç, avui no localitzats.

Observacions:

El mas compta amb capella pròpia, sota l'advocació de la Mare de Déu de la Concepció (fitxa 193). A l'inventari de patrimoni local del terme municipal de Sant Fruitós de Bages, hi trobem com element fitxat número 78 una col·lecció d'eines de Florenci Tatgé, algunes peces de les quals sembla que provenen del mas La Tatgera de Talamanca.

Història

Durant la repoblació al segle XI, alguns colons s'agruparen a la sagrera, però la majoria es dispersà en masies petites i aïllades organitzant l'explotació del territori. A l'edat moderna, i superada ja la pesta negra, les millores tècniques transformaren els petits masos medievals en grans unitats econòmiques: al primer pis, l'àrea productiva; al segon, la residència; i al tercer el rebost. Aquesta organització s'estendrà fins ben entrat el segle XX, quan la necessitat de continues inversions, els baixos preus dels productes del camp i l'imparable desenvolupament industrial conduirà al progressiu abandonament de les terres i en alguns casos, també de les pagesies. La primera notícia històrica del mas la trobem en un inventari del castell de Talamanca de l'any 1332, on apareix citat amb el nom de Mas de la Tetgera. SITJES (2003:30) Més endavant, trobem un fogatge de l'any 1497, on hi consten els noms dels caps de família del terme de Talamanca. Hi apareix Benet Tatger, qui podem relacionar clarament amb el nom del mas que més endavant apareixerà en el capbreu efectuat entre el 13 i el 26 d'abril de 1658 pel notari Joan Serra i elaborat amb una utilitat econòmica. Amb aquest capbreu es pretén, sobretot, que tots els propietaris del terme declarin al senyor del terme les seves propietats, els seus límits, el perquè i des de quan les posseeixen, i què en paguen, amb una finalitat fiscal. Hi consta Valentí Tatger com a pagès i hereu del mas La Tatgera. Adherits a aquest, hi consten el mas Corts, el mas Gran i el mas Escayola Juccana. VALDENEBRO (1994:29) Una nova notícia la trobem en el cadastre de l'any 1735, on hi consta el que paga Valentin Tatger per les terres, per la casa, pel personal i pel bestiar. La quantitat és de 407 reals i 18 dineros. Un nou cadastre de l'any 1746-1775, segueix amb el nom de Valentin Tatger, que en aquest cas també paga una impost semblant a l'anterior. L'any 1781, en la relació del cadastre hi trobem Jaume Tatger. Per 15 quarteres

de conreu, per 23 jornals de bosc, d'erm i roques, per 6 jornals de vinya i una mica d'hort i per la casa, pel personal, pels seus tres fills i pel bestiar, paga 382 reals i 17 dineros. La següent notícia que tenim és de l'any 1856, i fa referència als terrenys propietat del mas. Reproduint el text original queda el següent: 'Tierras llamadas Manso Cots, unidas actualmente al manso Tatge del termino de Talamanca, cuyas tierras son de una extension de unas veinte quarteras y llindan por todas partes con tierras del manso Tatge'. BALLBÈ (1997:120) El mas fou propietat de la família Tatgé fins a mitjans segle XX, quan en morir el que aleshores era el propietari, la família decideix vendre's la casa. És a l'any 1987 que els actuals residents compren la propietat amb el propòsit d'adequar-la com a vivenda i d'establir-hi un camping de caire familiar, objectiu assolit fins que l'incendi del 2003 va malmetre les instal·lacions. El cos principal de la casa es va poder salvar, doncs aquest queda protegit del foc gràcies als camps que té a llevant, ja adequats amb aquesta intenció.

Bibliografia

BALLBÈ, Miquel (1997). Les cases de pagès de Talamanca. Ajuntament de Talamanca, Moià. SITJES, Xavier (2003). 'Inventaris dels castells de Talamanca i Rodors, de l'any 1332'. Dovella núm. 82, Manresa. VALDENEBRO, Raquel (1994). El castell i el poble de Talamanca. Centre d'Estudis del Bages, Manresa.

